

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

27 май 2022 г.

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 1 (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 20. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Защо при изгрев Слънцето огрява най-напред високите части на планините?

- А) Защото Земята се движи около Слънцето.
- Б) Защото Земята е с кълбовидната форма.
- В) Защото Земята има сложен вътрешен строеж.
- Г) Защото повърхността на Земята е нееднородна – суша и водна повърхност.

2. В кой атмосферен слой озонът е с най-висока концентрация?

- А) термосфера
- Б) екзосфера
- В) тропосфера
- Г) стратосфера

3. Отбележете буквата на термина, така че да се получи вярно твърдението „Между два водонепропускливи пласта са формирани Те са най-чисти и се извеждат на повърхността чрез сондаж.“

- А) артезианските води
- Б) карстовите води
- В) минералните води
- Г) грунтовите води

4. Към коя група природни ресурси спадат енергията на слънцето и енергията на земните недра?

- А) изчерпаеми възобновяеми
- Б) изчерпаеми невъзобновяеми
- В) неизчерпаеми
- Г) поземлени

5. Кой демографски процес изобразява инфографиката?

- А) групиране на населението
- Б) застаряване на населението
- В) възпроизводство на населението
- Г) емиграция на населението

6. Коя от промените в политическата карта на Европа протича след 1990 г.?

- А) обединяване на Чехия и Словакия
- Б) създаване на СССР
- В) разпадане на СФР Югославия
- Г) разделяне на Германия

7. Коя характеристика се отнася за първичен сектор на стопанството?

- А) включва дейности, свързани с добив на суровини
- Б) произвежда средства за производство
- В) произвежда предмети за потребление
- Г) осъществява дейности, свързани с услуги

8. Коя от изброените дейности е свързана с металургията?

- А) флотация
- Б) мелиорация
- В) апретура
- Г) трансформация

11. Кой ГКПП е обозначен на картосхемата с цифров код 1?

- А) Маказа
- Б) Ивайловград
- В) Малко Търново
- Г) Капитан Андреево

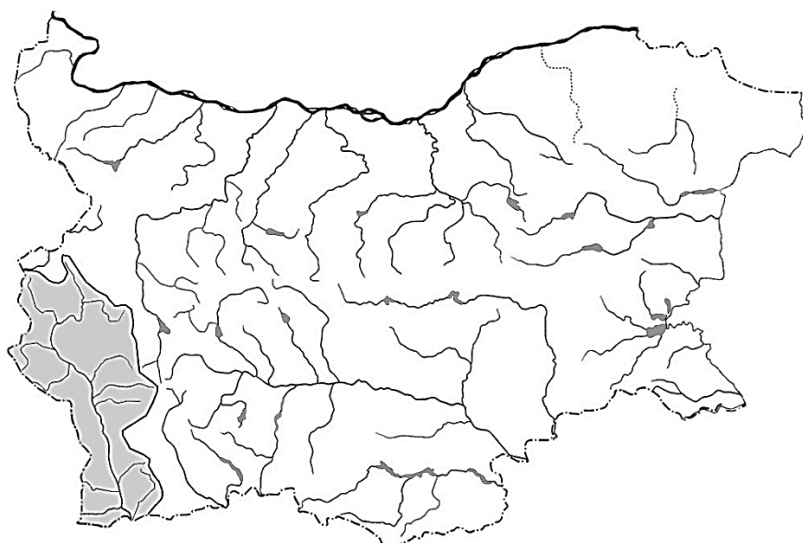

12. Къде в България се проявяват най-активни свлачищни процеси?

- А) Пирин
- Б) Горнотракийска низина
- В) Предбалкан
- Г) Черноморско крайбрежие

13. Коя е реката, чиито водосборен басейн е изобразен на картосхемата?

- А) Тунджа
- Б) Места
- В) Струма
- Г) Камчия

14. Отбележете буквата на азоналния тип почви в България?

- А) сиви горски
- Б) канелени горски
- В) черноземни
- Г) алувиално-ливадни

15. Коя е единствената природногеографска област в България, чиято надморска височина се увеличава от запад на изток?

- А) Стара планина
- Б) Дунавска равнина
- В) Средногорие
- Г) Родопи

16. Какъв географски обект е Персина?

- А) природен парк по поречието на р. Дунав
- Б) архитектурен резерват в Русе
- В) природен парк в Родопи
- Г) архитектурен резерват в Силистра

17. Кои са органите на местно самоуправление в България?

- А) президент и вицепрезидент
- Б) министър-председател и министър на отбраната
- В) председател на НС и заместник-председател
- Г) общински съвет и кмет

18. Кой от факторите е водещ за развитие на шивашката промишленост в България?

- А) природен фактор
- Б) екологичен фактор
- В) производствени традиции
- Г) конкуренция и реклама

19. Кой от градовете е център за производство на калцинирана сода в България?

- А) Пазарджик
- Б) Пловдив
- В) Видин
- Г) Девня

20. Разгледайте картата на първокласните пътища от Републиканската пътна мрежа.

През кой от областните градове НЕ преминава първокласен път?

- А) Перник
- Б) Враца
- В) Ямбол
- Г) Търговище

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА**

27 май 2022 г.

**ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА
ВАРИАНТ 2**

ЧАСТ 2 (време за работа – 180 минути)

Отговорите на задачи от 21. до 33. вкл. запишете в листа за отговори!

21. Прочетете текста: „Със своите причудливи форми те привличат туристи. Там температурата на въздуха е постоянно ниска, а влажността – висока. Затова част от тях се използват като помещения за отглеждане на гъби, отлежаване на вино, кашкавал и др.“

В листа за отговори запишете:

А) за коя релефна форма се отнася?

Б) в резултат на кой процес е формирана?

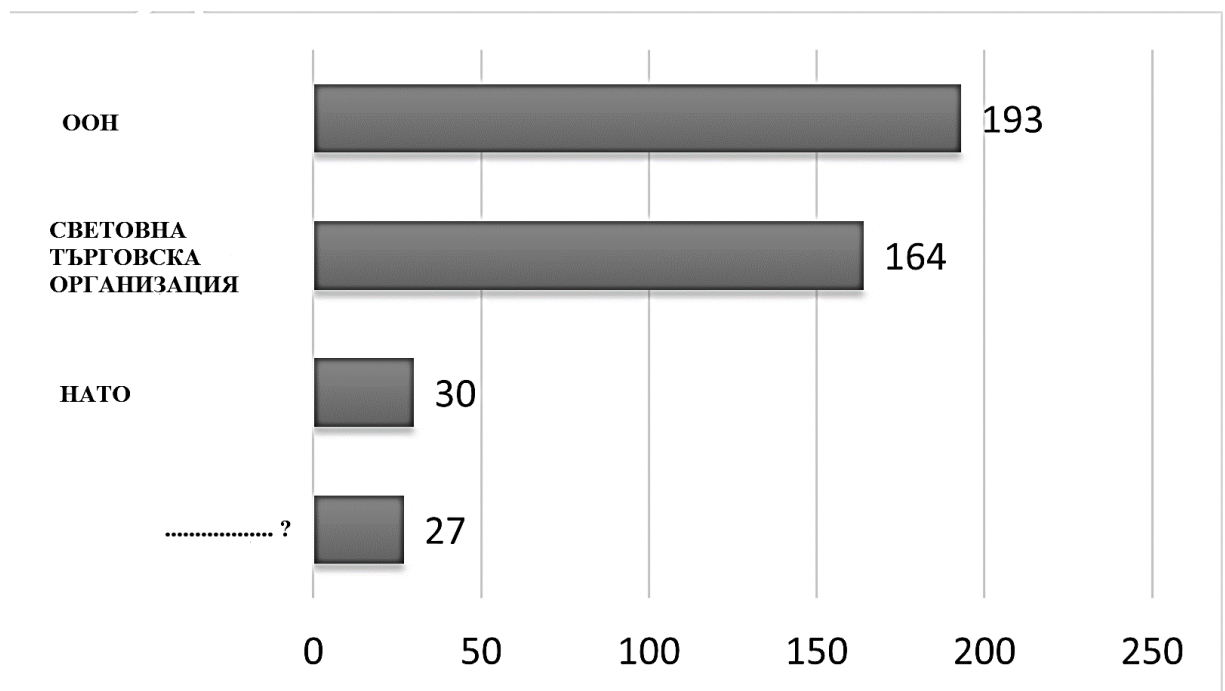
22. В листа за отговори запишете геосферата, за която се отнася описанието:

„Тя е прекъсната и се образува само на сушата. Има ограничено разпространение по върховете на високите планини и в пустините.“

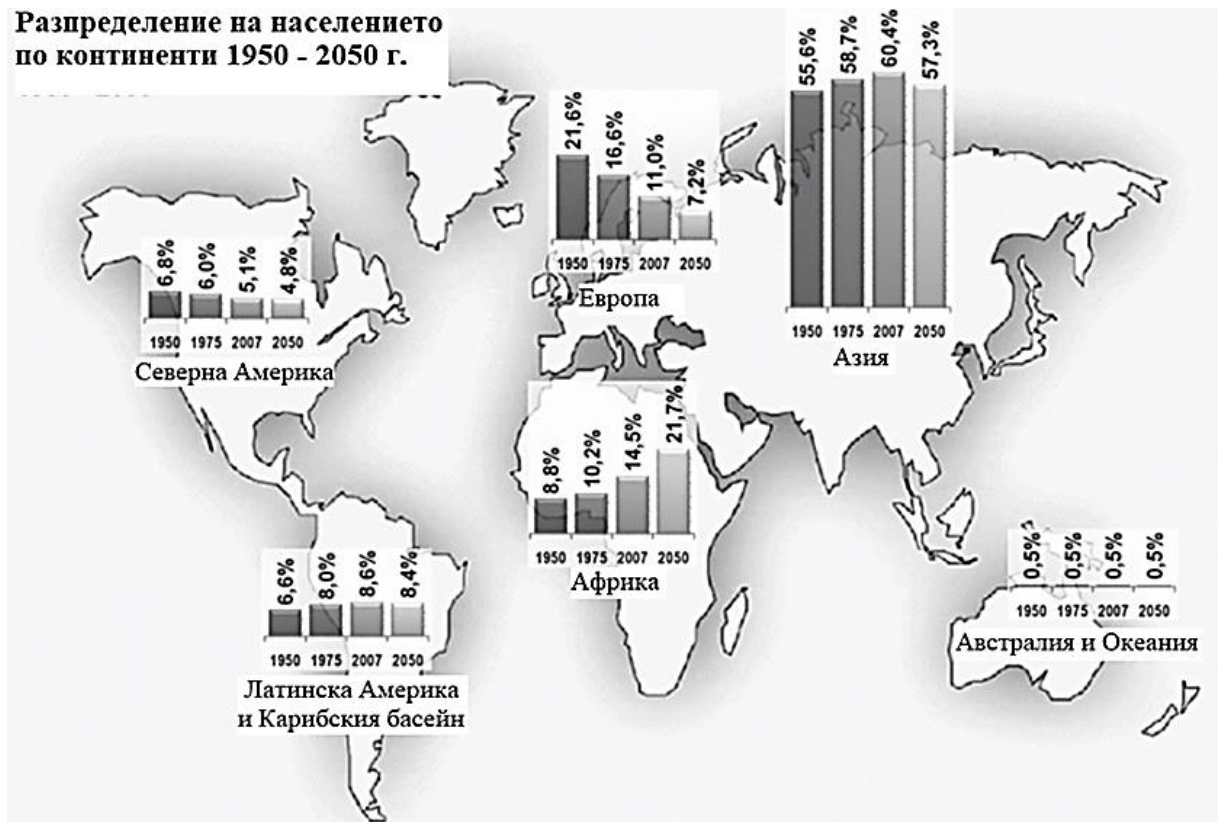
23. В листа за отговори запишете буквата и срещу нея формата на държавно управление на двойките държави.

Форма на управление			
Републики		Монархии	
.....(А).....(Б).....(В).....(Г).....
Гърция	Турция	Великобритания	Оман
България	САЩ	Белгия	Саудитска Арабия

24. Диаграмата представя броя на страните членки в четири международни организации. В листа за отговори запишете името на липсващата организация.

25. Анализирайте картосхемата. В листа за отговори запишете региона, чийто дял от световното население показва трайна тенденция на намаляване през целия отчетен период.

26. Прочетете твърденията за Северноамерикански регион. В листа за отговори запишете „ДА“ срещу буквата на вярно твърдение и „НЕ“ срещу буквата на грешно твърдение.

- А) Регионът граничи с три океана.
- Б) Големи запаси на нефт има в Кордилерите.
- В) Най-благоприятни условия за стопанска дейност има в умерения и субтропичния пояс.
- Г) Регионът разполага с ограничени горски ресурси.
- Д) Регионът се характеризира с нископродуктивно земеделие.
- Е) Развити са производството на електроенергия, автомобили, космическа техника.

27. Прочете картата. В листа за отговори запишете:

А) От коя планина извира река Места?

Б) През кои котловини протича река Места?

В) Към коя отточна област спада?

28. Разгледайте изображенията. В листа за отговори срещу буквата на снимката запишете наименованието на обекта и района, в който е разположен.

А)

Б)

В)

29. Анализирайте данните в таблицата и изпълнете задачите. В листа за отговори запишете:

- А) Тенденция, свързана с размера на засетите площи с маслодайни култури.**
Б) Тенденция, свързана с размера на засетите площи с овощни култури.

Земеделска култура	Площи (ха)		Производство (млн. лв)	
	2015 г.	2020 г.	2015 г.	2020 г.
пшеница	1 113 561	1 207 994	5 011 597	4 710 999
царевица	2 500 902	2 969 210	2 696 923	2 969 210
слънчоглед	815 609	824 244	1 699 228	1 720 299
лавандула	6 018	21 359	18 768	61 157
ябълки	5 414	4 326	58 419	37 874
праскови	4 203	3 215	35 334	20 740

30. Прочетете текста: „На север границата следи част от старопланинското било, а транспортните връзки се осъществяват посредством проходите Витиня, Петрохан и Искърския пролом. На юг и запад достига до държавната ни граница с Република Гърция, Република Северна Македония и Република Сърбия.“

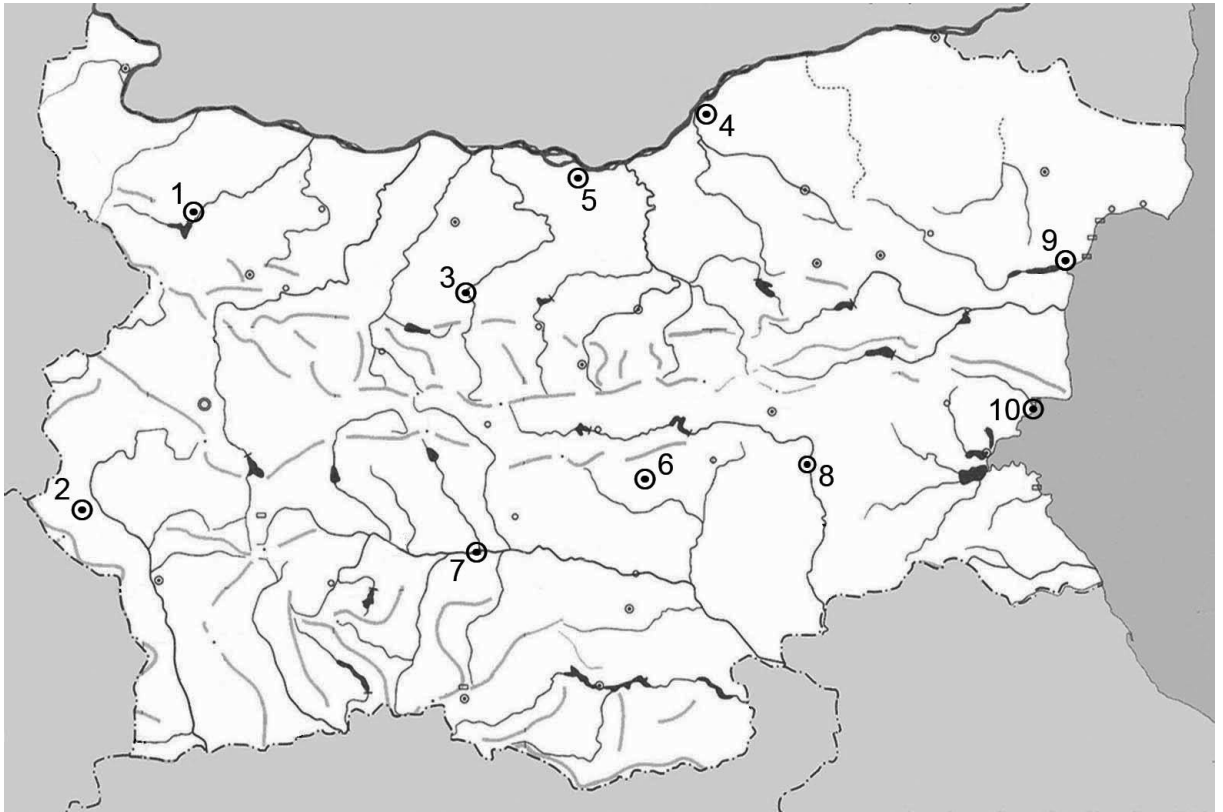
В листа за отговори запишете:

- А) района, за който се отнася описанието.**
Б) административните области включени в неговата територия.

31. Прочете картата. В листа за отговори запишете срещу цифри: от 1 до 5 страни, специализирани в овцевъдството; от 6 до 10 – страни, специализирани в говедовъдството.

32. Проучете картосхемата. В листа за отговори запишете срещу цифрите: от 1 до 5 –градовете с римски произход; от 6 до 8 – градовете с тракийски произход; 9 и 10 – градовете с гръцки произход.

33. Анализирайте текста и таблицата. Представете аргументиран отговор на географския въпрос: *Какви промени настъпват в съвременното производство на електроенергия в България?*

Формулирайте вашия отговор в текст до 300 думи. Използвайте термини, характерни за географската наука. Спазвайте следната последователност:

- 1. Формулирайте теза*
- 2. Приведете аргументи, подкрепящи тезата, подредени в логическа последователност (причини-проблем-решение).*
- 3. Направете извод*

„Електропроизводството в България е все още силно обвързано с използването на традиционни източници (въглища, нефт, природен газ), въпреки че суровините са силно ограничени. Това изправя българската енергетика пред редица предизвикателства, сред които са зависимостта от вноса на суровини, необходимостта от реновиране на част от производствените мощности и повишаване на енергийната ефективност и инвестирането в екоиновации.

Енергетиката е един от най-големите съвременни замърсители на околната среда. Особено висок дял в това отношение се пада на процесите, свързани с изгарянето на класическите горива – въглища, нефт и природен газ. Налага се търсенето на нови източници за производството на електроенергия. Едно от най-важните направления за преодоляване на ограничеността на суровините и екологизация на енергопроизводството е свързано с използването на възобновяемите енергийни източници – ВЕИ. Тези източници се разглеждат като основен фактор за преминаване към ниско въглеродна икономика, гарантиране на енергийните доставки, развитие на нови високотехнологични производства и осигуряване на т.н. „зелен растеж”.

Зелената енергия използва енергия от възобновяеми източници, като вятърна енергия, биомаса (изгаряне на слама или дървесни отпадъци), малки водноелектрически централи, централи работещи със сметищен газ и слънчева енергия. Основният довод за използване на зелена енергия е, че за разлика от централите работещи с изкопаеми горива, възобновяемите източници на енергия не отделят парникови газове в атмосферата и ограничават глобалното затопляне.

Преходът към устойчива енергийна система в международен мащаб е в ход, а развитието на вятърната и соларна енергия играят важна роля в него. Днес разходите за топлинна и електроенергия представляват огромна част от бюджета на домакинствата, а глобалните тенденции са свързани с постоянно нарастване на цените на енергията. Това поставя на дневен ред нуждата от оптимизиране на енергийното потребление.“

Таблица 1. Инсталирани мощности на ВЕИ в България, MW

Вид	2007 г.	2011 г.	2019 г.	Прогноза 2025 г.
Ветрови	27	516	1 081	1 569
ВЕЦ до 10 MW	170	234	300	462
Биогазови	-	5	80	131
Фотоволтаични	-	154	1 065	1 381
Общо	197	909	2 526	3 543

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

27 май 2022

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ № 2

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Г	1
3.	А	1
4.	В	1
5.	Г	1
6.	В	1
7.	А	1
8.	А	1
9.	Б	1
10.	А	1
11.	В	1
12.	Г	1
13.	В	1
14.	Г	1
15.	Б	1
16.	А	1
17.	Г	1
18.	В	1
19.	Г	1
20.	В	1

21. А) пещера – 2 т.
Б) карстов процес/ химическо изветряне/ окаряване – 2 т.
22. педосфера/ почвена покривка – 2 т.
23. А. парламентарна република – 1 т.
Б. президентска република – 1 т.
В. конституционна монархия – 1 т.
Г. абсолютна монархия – 1 т.
24. Европейски съюз/ ЕС – 2 т.
25. Европа/ Европейски регион – 2 т.
26. А. – ДА – 1 т.
Б. – НЕ – 1 т.
В. – ДА – 1 т.
Г. – НЕ – 1 т.
Д. – НЕ – 1 т.
Е. – ДА – 1 т.
27. А) Извир от Рила – 1 т.
Б) Протича през Разложка и Гоцеделчевска котловина – 2 т. (х 1 т.)
В) Част от Егейската отточна област – 1 т.
28. А) Каменни/скални гъби – Южен централен район – 2 т. (х 1 т.)
Б) Белоградчишки скали – Северозападен район – 2 т. (х 1 т.)
В) нос Калиакра – Североизточен район – 2 т. (х 1 т.)
29. А) Засетите площи с маслодайни култури/ лавандула и слънчоглед се увеличават. – 2 т.
Б) Засетите площи с овощни култури/ ябълки, праскови намаляват. – 2 т.
30. А) Югозападен район – 1 т.
Б) София-град, София-област, Пернишка област, Кюстендилска област, Благоевградска област – 5 т. (х 1 т.)
31. Практическа задача по география на света – 10 точки (1 т. на обект)
1. Китай
2. Нова Зеландия
3. Иран
4. Нигерия

5. Турция
6. Индия
7. Бразилия
8. САЩ
9. Аржентина
10. Германия

32. Практическа задача по география на България – 10 точки (1 т. на обект)

1. Монтана
2. Кюстендил
3. Ловеч
4. Русе
5. Свищов
6. Стара Загора
7. Пловдив
8. Ямбол
9. Варна
10. Несебър

33. Отговор на географски въпрос – 20 точки

1. Демонстрира умения за синтез на информация при формулиране на тезата – 2 т.
2. Привежда аргументи, подкрепящи тезата, подредени в логическа последователност (причини-проблем-решение). – 10 т.
3. Формулира изводи – 2 т.
4. Изразява лична позиция – 2 т.
5. Изложението съответства на въпроса – 2 т.
6. Използва точен географски език – 2 т.